11. తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నాలు

బొమ్మను చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి :

* బొమ్మలో ఏమేం కనిపిస్తున్నవి?
* ఇవి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలుసా?
* తెలంగాణ రాష్ట్రం అనగానే గుర్తుకు వచ్చే మరికొన్ని అంశాలు చెప్పండి?

పిల్లలూ! ఇట్లా చేయండి!

* పాఠంలోని బొమ్మలు చూడండి. ఆ బొమ్మల గురించి మాట్లాడండి.
* పాఠం చదువండి. అర్థం కాని పదాల కింద గీత గీయండి.
* గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలను మీ మిత్రులను గాని, ఉపాధ్యాయులను గాని అడగండి లేదా 'పదాలు - అర్థాలు' అనే పట్టికలో చూసి తెలుసుకొండి.

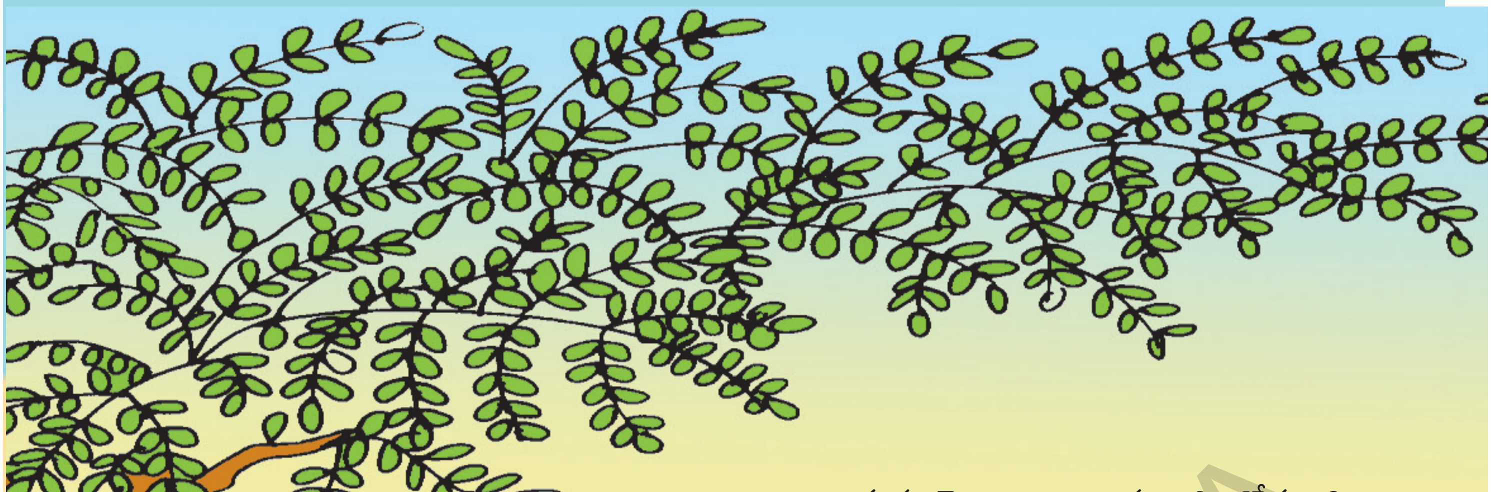

మన తెలంగాణ రాష్ట్రం ఎంతోమంది త్యాగధనుల ఆకాంక్షల ప్రతిరూపం. దాదాపు ఆరు దశాబ్దాలు మన భాష, సంస్కృతి, అస్థిత్వం కోసం జరిపిన పోరాటంలో చివరికి విజయం సాధించింది తెలంగాణ. జూన్ 2, 2014 రోజున భారతదేశంలో 29 వ రాష్ట్రంగా అవతరించింది.

తెలంగాణ రాష్ట్రానికి తొలి ముఖ్యమంత్రిగా పదవిని చేపట్టిన శ్రీ కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖరరావు గారి ఆధ్వర్యంలో మన రాష్ట్ర చిహ్నాలను ఎంపిక చేశారు. తెలంగాణ చరిత్ర, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు ప్రతిబింబించే విధంగా తెలంగాణ రాష్ట్రానికి అధికారిక చిహ్నాలను ఎంచుకున్నారు.

మన రాష్ట్ర జంతువుగా 'జింక,' రాష్ట్రపక్షిగా 'పాలపిట్ట', రాష్ట్రవృక్షంగా 'జమ్మిచెట్టు' (శమీవృక్షం), రాష్ట్ర పుష్పంగా 'తంగేడుపువ్వు' ను ఎంపిక చేశారు.

తెలంగాణ ప్రజల భోళాతనానికి, ప్రేమకు గుర్తుగా జింకను తీసుకొని రాష్ట్ర జంతువుగా ఎంపికచేశారు. అంతేకాకుండా అడవుల్లో నివసించే జింకలు అంతరించి పోతున్న సందర్భంగా, పర్యావరణాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని జింకను రాష్ట్ర జంతువుగా ఎంపిక చేశారు.

పాలపిట్ట తెలంగాణ సంస్కృతిలో భాగం. దసరా పండుగ రోజు తెలంగాణ ప్రజలు ఊరి పొలిమేర దాటి వెళ్ళడం ఒక ఆనవాయితి. అలా వెళ్ళిన ప్రజలు ఆకాశంలో స్వేచ్ఛగా తిరిగే పాలపిట్టను చూడడం ఒక రివాజు. పాలపిట్టను దర్శనం చేసుకుంటే పాపాలు తొలగి పోతాయని నమ్మకం. స్వేచ్ఛకు చిహ్నంగా పాలపిట్టను రాష్ట్రపక్షిగా ఎంపిక చేశారు.

భారతంలో పాండవులు వనవాసం చేస్తున్న వేళ తమ ఆయుధాలను జమ్మిచెట్టు మీదనే దాచిపెట్టారని, వాటి ద్వారానే విజయం సాధించారని పురాణకథ చెబుతున్నది.

SCERT TELANGANA

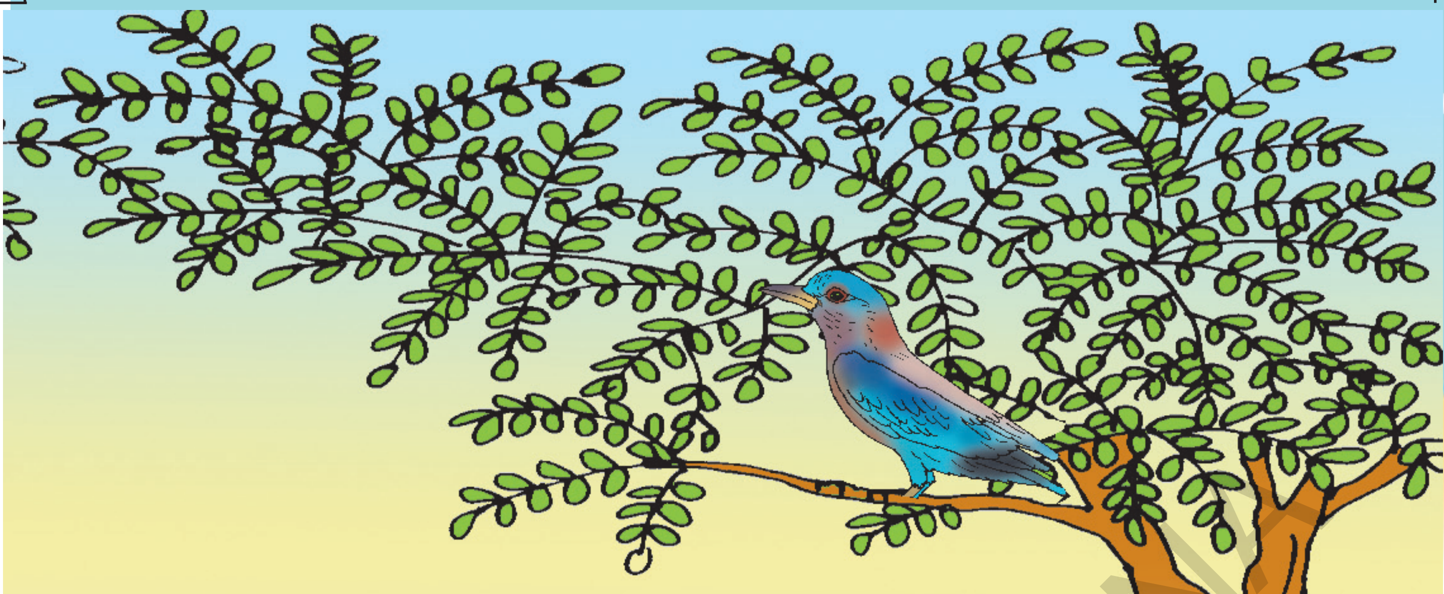

తెలంగాణలోనే అతిపెద్ద పండుగ దసరా పండుగ.

ఆ రోజు పాలపిట్టను చూడటానికి ఊరి పొలిమేర దాటి, పాలపిట్టను చూసిన ప్రజలు జమ్మిచెట్టును పూజించి దాన్ని తీసుకొని మిత్రులకు ఇచ్చి అలాయి బలాయి తీసుకుంటారు. అలాగే తెలంగాణలో జమ్మి ఆకుల్ని 'బంగారం' అని కూడా పిలుస్తారు. చిన్నవాళ్ళు పెద్దవాళ్ళకు బంగారాన్ని ఇచ్చి, కాళ్ళు మొక్కి దీవెనలు తీసుకుంటారు. జమ్మిచెట్టు విజయానికి గుర్తు కాబట్టి తెలంగాణా రాష్ట్రానికి ఈ వృక్షాన్ని చిహ్నంగా ఎంపిక చేశారు.

"బతుకమ్మ సిగలోన తంగేడుపువ్వు

బతుకంతా బంగారమై నవ్వు"

బతుకమ్మకు బంగారం రంగుల్ని అద్దేది తంగేడుపువ్వు. తాంబాళంలో తంగేడుపూలు లేనిదే బతుకమ్మ తయారు కాదు. స్త్రీలకు తంగేడుపూలతో సింగారించిన బతుకమ్మ పండుగే పెద్ద పండుగ. భారతదేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో ఇట్లా పూలతోని పండుగ చేసుకొనే సందర్భాలు తక్కువ. తంగేడుపూలకు ఔషధ గుణమున్నది. పసుపు వర్ణపు తంగేడు పువ్వు తెలంగాణ రాష్ట్ర సిగలో పుష్పమై అలంకరించబడింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నమైంది. తెలంగాణ స్త్రీ పవిత్రంగా ఆడుకునే బతుకమ్మ పండుగను ప్రభుత్వం గుర్తించి రాష్ట్ర పండుగగా ప్రకటించింది.

తంగేడుపువ్వు, పాలపిట్ట, జమ్మిచెట్టు, జింక ఇవన్నీ కూడా మన సంస్కృతిలో భాగం. తెలంగాణ ప్రజల మనస్సుకు అద్దం పట్టేవి. మన తెలంగాణ రాష్ట్రానికి మనకు సంబంధించిన వాటిని అధికారికంగా రాష్ట్ర చిహ్నాలుగా ప్రభుత్వం ఎంపిక చేయడం అందరికి ఎంతో సంతోషాన్ని కలిగించింది.

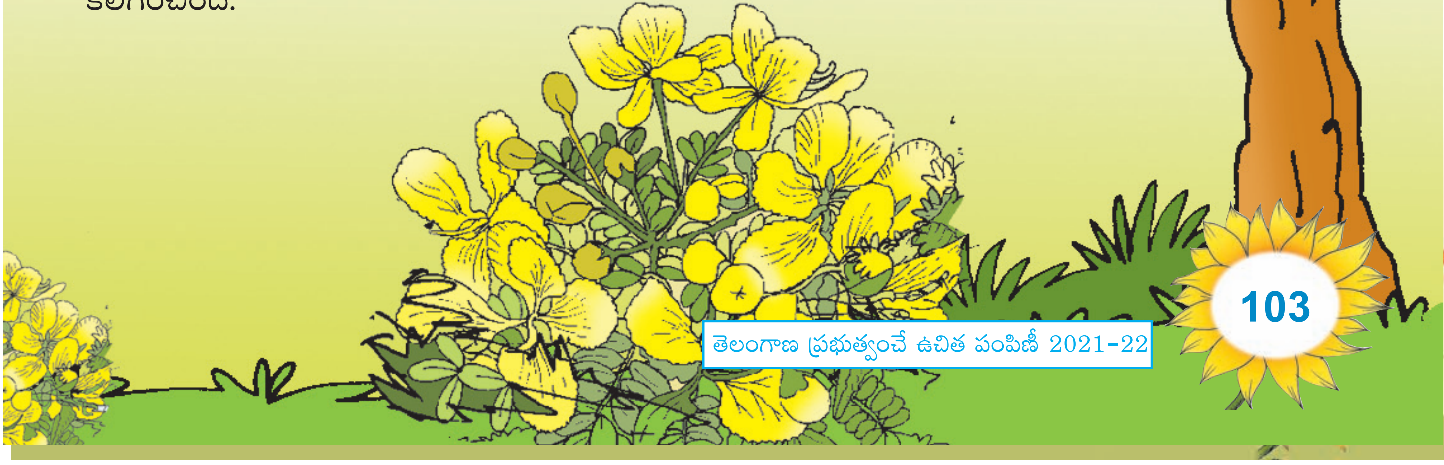

SCERT TELANGANA

ఇవి చేయండి

I. వినండి - ఆలోచించి చెప్పండి

(అ) రాష్ట్ర చిహ్నాలు ఏవి? వాటి గురించి చెప్పండి.

(ఆ) తంగేడుపువ్వునే రాష్ట్ర పుష్పంగా ఎందుకు ఎన్నుకున్నారు?

II. ధారాళంగా చదువండి. అర్థం చేసుకొని చెప్పండి, రాయండి

(అ) పాఠం చదువండి. రాయండి.

1. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన రోజు ______________

2. తెలంగాణ రాష్ట్ర జంతువు ____________ పక్షి ____________

   వృక్షం ____________ పుష్పం ____________ పండుగ ____________

3. జమ్మి ఆకులను ఈ రకంగా కూడా పిలుస్తారు ______________

(ఆ) కింది పేరా చదువండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

మనదేశం భారతదేశం. ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలకు అధికారిక చిహ్నాలు ఉంటాయి. అదే విధంగా మన దేశానికి కూడా చిహ్నాలు ఉన్నాయి. వీటిని జాతీయ చిహ్నాలు అంటారు. మూడు రంగుల జెండా మన జాతీయ జెండా. జాతీయ పక్షి నెమలి, జాతీయ జంతువు పులి, జాతీయ వృక్షం మర్రిచెట్టు, జాతీయ పుష్పం తామర, జాతీయ ఫలం మామిడిపండు.

దేశ సమగ్రతకు, సమైక్యతకు ప్రతీక అయిన మన జాతీయపతాకంలో మూడురంగులు ఉన్నాయి. కాషాయం, తెలుపు, ఆకుపచ్చ. తెలుపురంగు మధ్యలో అశోక చక్రం ఉన్నది. కాషాయ రంగు త్యాగానికి, దేశభక్తికి ప్రతీక. తెలుపురంగు శాంతికి, సత్యానికి చిహ్నం. ఆకుపచ్చరంగు నమ్మకానికి, సమృద్ధికి, భూమికి సంకేతం. జెండా మధ్యలో నీలిరంగులో ఉన్న అశోక చక్రంలో 24 ఆకులు ఉన్నాయి. ఈ 24 ఆకులు, 24 గంటలకు, క్రమశిక్షణకు, ధర్మానికి సంకేతం. ఇది సూర్య బింబానికి సూచిక.

1. జాతీయ చిహ్నాలు రాయండి.

   ____

2. అశోక చక్రంలో ఎన్ని ఆకులున్నాయి? అవి దేనిని సూచిస్తున్నాయి?

   ____

3. జెండాలో కాషాయరంగు విశిష్టత రాయండి.

   ____

SCERT TELANGANA

III. ఆలోచించి సొంత మాటల్లో రాయండి. (స్వీయరచన)

(అ) రాష్ట్ర పక్షి ఏది? దాని గురించి రాయండి.

(ఆ) జమ్మిచెట్టు ఆకులను గురించి నీకు తెలిసింది సొంత మాటల్లో రాయండి.

(ఇ) 'తంగేడుపువ్వు' గురించి రాయండి.

IV. పదజాలం

(అ) కింది పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా: పుష్పం = లత జడలో చామంతి పుష్పం పెట్టుకున్నది.

చిహ్నం = ____________________

నిర్ణయించు = ____________________

పసుపు వర్ణం = ____________________

(ఆ) "సోపతి" అనే పదంలో 'సో' తీసివేస్తే 'పతి' ఉంటుంది కదా! పతి అంటే మొగుడు అని అర్థం కూడా ఉంది. ఇట్ల ఒక అక్షరం తీసివేసినా అర్థం వచ్చే పదాలు ఉంటాయి.

కింది పదాలు చదువండి. వీటిలో ఇలాంటి పదాలు గుర్తించండి.

భోజనం	ప్రబంధం	కపటం	సుమతి	టమాట
పకోడి	తామర	కవాటం	గమనం	కాపురం

SCERT TELANGANA

V. సృజనాత్మకత

రాష్ట్ర చిహ్నాల బొమ్మలు గీయండి. వాటికి రంగులు వేయండి. వాటిని ప్రదర్శించండి.

VI. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం!

(అ) కింది ఖాళీలలో సరైన ద్విత్వాక్షరాలు గుర్తించి రాయండి.

1. అ ___	2. ని ___ న	3. మొ ___	4. ము ___
5. క ___	6. అ ___	7. పి ___	8. గు ___
9. బి ___	10. అ ___	11. దు ___	12. దు ___
13. ప ___	14. కు ___	15. అ ___	16. నా ___

(ఆ) కింది పదాలు ధారాళంగా, స్పష్టంగా చదవండి. ఒత్తు అక్షరాలకు '◯' చుట్టండి.

శక్తి	ధర్మం	మూర్ఖుడు	న్యాయం
వ్యక్తిత్వం	సూర్యరశ్మి	కృష్ణార్జునులు	ఖడ్గం

(ఇ) కింది అక్షరాలను స్పష్టంగా పలకండి.

క్తి	డ్గ	ర్మ	ర్జు	న్యా	వ్య
త్వం	ర్య	శ్మి	ష్ణా	ర్ణ	క్ర

పై అక్షరాలను గమనించారు గదా! ఇట్లా ఒక హల్లుకు మరొక హల్లు ఒత్తుగా చేరితే దాన్ని 'సంయుక్తాక్షరం' అంటారు.

SCERT TELANGANA

తెలంగాణ ప్రభుత్వంచే ఉచిత పంపిణీ 2021-22

(ఈ) పాఠం చదువండి. సంయుక్తాక్షర పదాలు వెతకండి. రాయండి.

____

____

ప్రాజెక్టు పని

తెలంగాణ రాష్ట్ర చిహ్నాలైన జింక, జమ్మిచెట్టు, పాలపిట్ట, తంగేడుపువ్వులకు సంబంధించిన కథలు తెలుసుకొని చెప్పండి.

నేనివి చేయగలనా?

1.	రాష్ట్ర చిహ్నాల గురించి చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
2.	పేరా చదివి జవాబులు రాయగలను.	ఔను / కాదు
3.	రాష్ట్ర పక్షి గురించి, జమ్మిచెట్టు గురించి సొంతమాటల్లో రాయగలను.	ఔను / కాదు
4.	రాష్ట్ర చిహ్నాల బొమ్మలు గీయగలను.	ఔను / కాదు

సూక్తి

గత చరిత్ర చదువడంతో పాటు భావి తరానికి చరిత్ర సృష్టించాలి.

SCERT TELANGANA